

Sygn. akt III Ca 352/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Kwilosz-Babiś (sprawozdawca) SSO Ewa Adamecyk SSO Agnieszka Skrzekut
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2015r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko E. W.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 26 lutego 2015 r., sygn. akt I C 464/14

1. odrzuca apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III Ca 352/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26.02.2015r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu oddalił powództwo J. C. przeciwko E. W. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (pkt I sentencji) i zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1 217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II sentencji).

Sąd Rejonowy ustalił, że w świetle aktualnego stanu faktycznego w księdze wieczystej nr (...) jest wpis wprawa własności na rzecz E. W. oparty o istniejące w obrocie prawnym postanowienie o zasiedzeniu, natomiast wpis własności tej samej działki w księdze wieczystej nr (...) na rzecz J. C. oparty jest na aktualnie uchylonym postanowieniu o zasiedzenie. Powołując się na pogląd prezentowany w komentarzu do ustawy o księgach wieczystych i hipotece

autorstwa Stanisława Rudnickiego, wyd. Lexis Nexis Warszawa 2004 str. 75, z powołanym tam orzecnictwem Sądu Najwyższego z dnia 20.03.1969r. III CZP 11/69 Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawach o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie jest dopuszczalne ustalenie nabycia własności na podstawie zasiedzenia. Postępowanie o uzgodnienie treści księgi wieczystej nie może bowiem zastępować postępowania o stwierdzenie zasiedzenia.

Wobec powyższego Sąd I instancji uznał, że powództwo J. C. jest bezzasadne i podlega oddaleniu dlatego, że w aktualnym stanie prawnym powódka nie legitymuje się własnością działki (...) a faktycznym, prawnym właścicielem nieruchomości jest pozwana E. W. w oparciu o prawomocne, istniejące w obrocie prawnym postanowienie o stwierdzeniu zasiedzenia w sprawie Ns 1307/13. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy stwierdził ponadto, że nie uwzględnił stanowiska strony pozwanej co do tego, że sąd w związku z oddaleniem powództwa powinien doprowadzić do aktualnego stanu prawnego przez uwzględnienie zarzutu zgłoszonego w odpowiedzi na pozew, poprzez uchylenie wpisu prawa własności J. C. w jej księdze wieczystej, jak i co do tego, że sąd powinien orzekać ponad żądanie i wskazał, że kwestia ta została ostatecznie rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28.08.2008r. III CZP 76/08, w której stwierdzono, że w sprawie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej, a rzeczywistym stanem prawnym Sąd jest związany żądaniem pozwu.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz §8 pkt 8 w zw. z §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją pozwana E. W. w zakresie pkt I, w którym Sąd Rejonowy oddalając powództwo nie uwzględnił jej żądania zawartego w odpowiedzi na pozew. Apelująca zarzuciła:

1. naruszenie art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przez jego nieprawidłowe zastosowanie, co doprowadziło do oddalenia pozwu, zamiast do uzgodnienia treści księgi wieczystej zgodnie z żądaniem zawartym w odpowiedzi na pozew;
2. naruszenie art. 321 §1 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie, które doprowadziło do wadliwego przyjęcia przez Sąd I instancji, iż uwzględnienie żądania pozwanej E. W. zawartego w jej odpowiedzi na pozew z dnia 22.12.2014r. będzie stanowiło orzekanie co do przedmiotu nie objętego żądaniem, podczas gdy przy prawidłowej interpretacji tego przepisu Sąd powinien uwzględnić żądanie pozwanej.

Apelująca podniosła, że fakt, iż J. C. precyzuje swoje roszczenie w kierunku dokonania zmian w KW nr (...) a E. W. w kierunku dokonania zmian w KW nr (...) nie oznacza, iż są to dwie odrębne sprawy, jakie należałoby rozpoznać w dwóch odrębnych procesach, albowiem w każdym przypadku Sąd zakresem swojego rozpoznania musiałby objąć te same księgi wieczyste, jak również tytuły prawne stanowiące podstawę wpisów dokonanych w obu księgach wieczystych. Ponadto wskazała, że z samej treści art. 321 §1 k.p.c. nie wynika, iż sąd orzeka wyłącznie co do żądań zgłoszonych w pozwie lub w pismach strony powodowej a mówi ogólnie o orzekaniu co do żądania. Stwierdziła, że żądanie pozwanej wskazujące w odmienny sposób uzgodnienia treści księgi wieczystej ze stanem prawnym nie musi być ujęte w formie osobnego pozwu wytoczonego w odrębnym procesie ani w formie pozwu wzajemnego, bowiem pozew wzajemny dotyczy innych roszczeń jakkolwiek pozostających w związku z faktycznym i prawnym z pozwem głównym a w niniejszej sprawie mamy do czynienia z tym samym roszczeniem z art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, opartym na tym stanie faktycznym i prawnym, a jedynie inaczej ocenianym przez powódkę.

Mając powyższe na uwadze pozwana wniosła o uzgodnienie treści księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu, w której prawo własności zostało ujawnione na rzecz J. C. z rzeczywistym stanem prawnym w ten sposób, że Sąd nakazuje dokonać w dziale II tej księgi wykreślenia dz. ewid. nr (...) o pow. 0,0560 ha. Ponadto pozwana wniosła o zasądzenie od powódki na rzecz apelującej zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym wynagrodzenia za zastępstwo procesowe wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o oddalenie apelacji w całości i o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanej podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

W orzecznictwie i literaturze ugruntowany jest już pogląd, że apelację można wnieść skutecznie tylko od orzeczenia istniejącego. Istnienie orzeczenia (*sententia existens*) jest bowiem założeniem środka odwoławczego. Orzeczenie nie istnieje wtedy, gdy sąd w ogóle nie wydał orzeczenia, nie wydał orzeczenia w przedmiocie, którego dotyczy apelacja lub skarga kasacyjna, albo gdy sąd nie nadał orzeczeniu przepisanej formy tak, że nie stanowi ono żadnego, nawet pozornego zewnętrznego przejawu rozstrzygnięcia sprawy przez sąd (B. Bładowski, *Przesłanki dopuszczalności rewizji cywilnej*, Warszawa 1982, s. 29). Wyrok może być zaskarżony tylko w takiej części, w jakiej istnieje, czy to wtedy, gdy uwzględnia powództwo, czy też, gdy je oddala. Apelacja zaskarżająca orzeczenie nieistniejące podlega odrzuceniu (por. Kodeks postępowania cywilnego – komentarz, wyd. Lexis Nexis, Warszawa 2012, t. I str. 182).

Powyższe określa zakres postępowania apelacyjnego adekwatnie do przedmiotu rozpoznania i przedmiotu orzeczenia pierwszoinstancyjnego, to jest stanowi realizację zasad dyspozycyjności i zakazu orzekania ponad żądanie (art. 321 k.p.c.) oraz dopuszczalności apelacji tylko od wyroku Sądu pierwszej instancji a niedopuszczalności apelacji od braku rozstrzygnięcia w wyroku sądu pierwszej instancji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.02.2008 r. II PK 163/07).

Z sentencji wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 26.02.2015 r., przeciwko któremu skarżąca skierowała apelację oraz z uzasadnienia tego orzeczenia jednoznacznie wynika, że zawarte w nim rozstrzygnięcie odnosi się wyłącznie do żądania powódki J. C. uzgodnienia treści księgi wieczystej nr (...) z rzeczywistym stanem prawnym. Wyłącznie to żądanie zostało wskazane w komparycji wyroku jako przedmiot rozpoznania i rozstrzygnięcia. W zaskarżonym wyroku brak oddalenia żądania apelującej o uzgodnienie treści księgi wieczystej KW nr (...) i brak ten przesądza o niedopuszczalności apelacji pozwanej.

Należy w tym miejscu podkreślić, że brak oddalenia żądań apelującej w zaskarżonym wyroku nie stanowi przeoczenia czy błędu Sądu I instancji. Sąd Rejonowy nie miał podstaw by orzekać o żądaniu apelującej sformułowanym w odpowiedzi na pozew, albowiem w niniejszej sprawie nie zostało w sposób skuteczny zgłoszone powództwo wzajemne przez pozwaną. Pozwana była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika i jeśli jej wolą było zgłoszenie powództwa wzajemnego to winna była w tym zakresie zawrzeć jednoznaczne oświadczenie tj. że składa pozew wzajemny. Pozew ten podlegałby opłacie sądowej a po jej uiszczeniu zostałby nadany mu bieg. W niniejszej sprawie takie czynności nie miały miejsca.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 370 k.p.c. w związku z art. 373 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie I sentencji.

Stosownie do wyniku postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 §1 k.p.c. w zw. z §8 pkt 8 w zw. z §6 pkt 5 i w zw. z §13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu kosztami postępowania na rzecz powódki obciążono apelującą E. W..

ref. SSR P. M.